

Archeologisch proefsleuvenonderzoek
op het terrein van Kerkstraat 25 te Geldermalsen

ERNST MAAS

Met bijdrage van:

JELLE VAN HEMERT

Zuidnederlandse Archeologische Notities

1009

Amsterdam 2021
VUHbs archeologie

De serie *Zuidnederlandse Archeologische Notities* is een uitgave van VUahbs archeologie, Amsterdam

COLOFON

Opdrachtgever:	SAS Beheer BV
Contactpersoon:	Dhr. R. van Mourik
Project:	Geldermalsen Kerkstraat 25
Plangebied:	Kerkstraat 25
Bevoegd Gezag:	Gemeente West Betuwe
Deskundige namens BG	Omgevingsdienst Rivierenland, dhr. H.J. van Oort
Objectcode:	GE-KE-21
CIS-code:	5089971100
Centrumcoördinaten:	148.104/432.728
Status:	Definitief
Auteur:	E. Maas MA
Illustraties:	E. Maas MA
Omslagontwerp:	M. Kriek
Autorisatie:	M. Bink

ISBN: 978-90-8614-998-8

© VUahbs archeologie, Amsterdam, november 2021
De Boelelaan 1105
1081 HV AMSTERDAM

INHOUD

1	Inleiding	5
2	Vooronderzoek	7
3	Doelstellingen	7
4	Methode	7
5	Sporen	8
5.1	Algemeen	8
5.2	Ophogingslagen	8
5.3	Muurwerk	9
5.4	Overige sporen	10
6	Vondsten	10
6.1	Algemeen	10
6.2	Aardewerk	10
6.3	Natuursteen	12
6.4	Glas	12
6.5	Bot	13
6.6	Metaal	13
7	Conclusie, Waardering, Advies	14
7.1	Conclusie	14
7.2	Waardering	14
7.3	Advies	15
8	Literatuur	16
Bijlagen		
Bijlage 1	Overzicht archeologische perioden	
Bijlage 2	Beantwoording onderzoeksvragen	
Bijlage 3	Sporenlijst	
Bijlage 4	Vondstenlijst	
Bijlage 5	Allesporenkaart	

SAMENVATTING

Op 6 juli 2021 heeft VUhs archeologie een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op het terrein Kerkstraat 25 in Geldermalsen. De aanleiding voor het onderzoek was de geplande nieuwbouw binnen het plangebied. Voor het bouwvlak van de nieuwe woning wordt een bouwput gegraven tot ongeveer 0,53 meter onder maaiveld. De proefsleuf die is gegraven bevond zich op een diepte van -0,53 tot 0,60 cm onder maaiveld. Op het archeologische vlak zijn ophogingslagen uit de nieuwe tijd aangetroffen alsmede muurresten uit de nieuwe tijd of recente tijd. De vindplaats uit de nieuwe tijd wordt als niet behoudenswaardig gezien. Onder de jonge lagen bevinden zich echter resten uit de Middeleeuwen. Dit niveau is tijdens het proefsleuvenonderzoek niet bereikt wegens de geringe verstoringsdiepte van de nieuwbouwplannen. Desalniettemin zijn de middeleeuwse resten interessant. De dubbelbestemming archeologie binnen het plangebied dient gehandhaafd te blijven. Mochten er in de toekomst bodemingrepen van dieper van 0,60 m- maaiveld gewenst zijn, dan wordt geadviseerd archeologisch onderzoek te laten plaatsvinden.

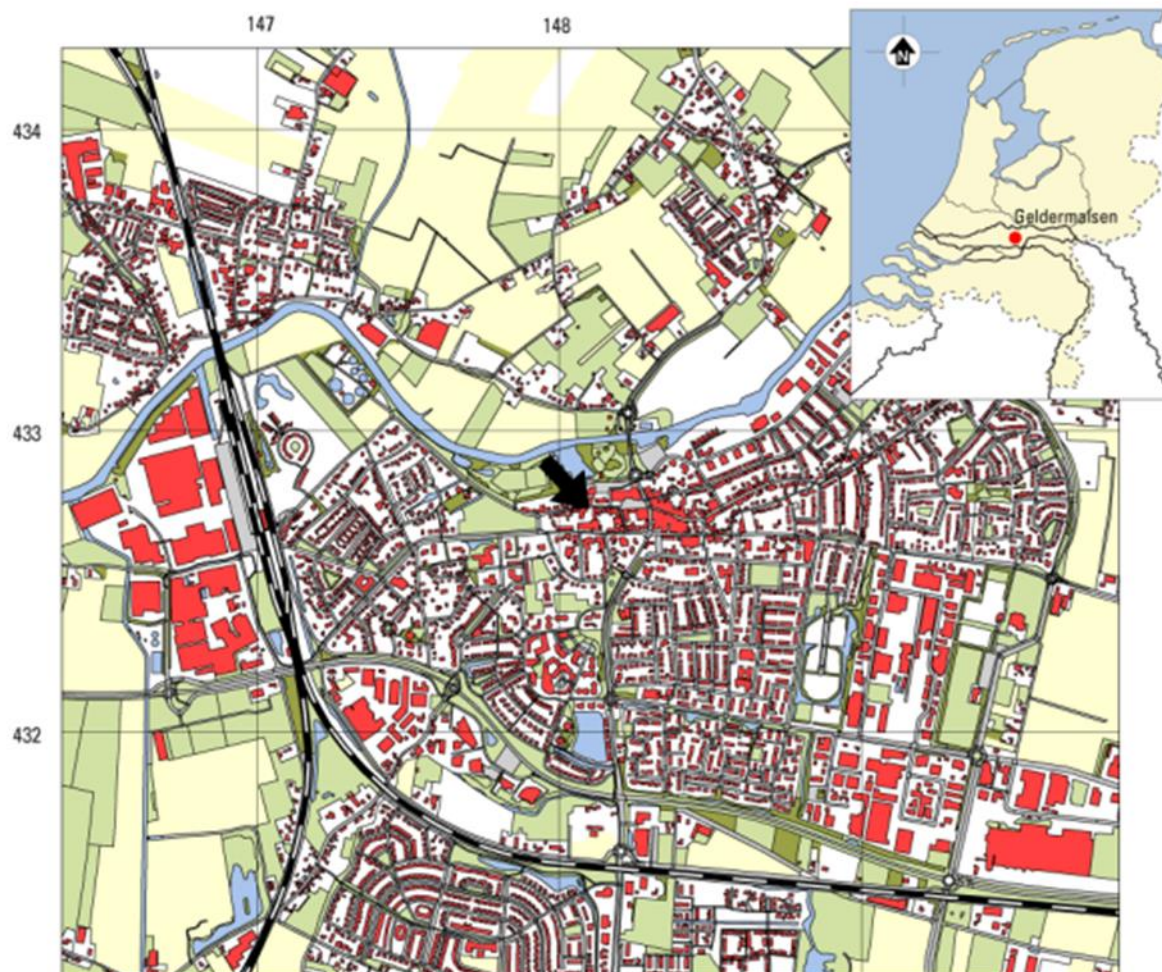

Fig. 1.1. Geldermalsen-Kerkstraat 25. Locatie van het plangebied in Geldermalsen anno 2021 en de ligging van Geldermalsen in Nederland. Schaal 1:2.000.

1 INLEIDING

Binnen het plangebied gelegen aan de Kerkstraat 25 in Geldermalsen zal nieuwbouw gerealiseerd worden. Het gebouw zal op palen gebouwd worden waardoor de verstoring van het bodemarchief relatief beperkt blijft.¹ Er zal een put worden gegraven voor het bouwvlak van de woning. Deze put zal tot 0,53 m onder maaiveld worden gegraven. Door de geplande werkzaamheden zal een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd moeten worden om de eventueel in de bodem aanwezige archeologie vast te stellen en te waarderen.

Op 6 juli 2021 heeft VUHbs archeologie in opdracht van SAS Beheer BV een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd binnen het plangebied. Het plangebied bevindt zich in het centrum van Geldermalsen en ligt binnen het burchtterrein van de heren van Malsen. Resten van een tufstenen muur en grachtvullingen zijn aangetroffen tijdens eerder onderzoek aan de Herman Kuijkstraat 28-32. Aangezien het huidige plangebied binnen hetzelfde burchtterrein ligt is het mogelijk dat ook hier resten aangetroffen konden worden van de burcht. Op een dieper niveau zouden ook resten uit de IJzertijd aangetroffen kunnen worden. Tijdens het onderzoek is dit diepere niveau echter niet bereikt aangezien de proefsleuf niet dieper is uitgegraven dan de beoogde verstoringsdiepte. Ook is de natuurlijke

¹ van Hemert 2021, 6.

ondergrond niet bereikt tijdens het onderzoek. Dit heeft te maken met geringe verstoringsdiepte van de geplande werkzaamheden. Het aangelegde niveau bevindt zich ruim boven de natuurlijke ondergrond en bevindt zich tevens boven de ophogingslagen uit de Middeleeuwen. Voor de landschappelijke achtergrond wordt verwezen naar een onderzoek dat in de buurt is uitgevoerd.²

Het onderzoek bestond uit het graven van één proefsleuf op de locatie waar de bodemingreep zal plaatsvinden (fig. 1.2). In de proefsleuf zijn sporen en resten aangetroffen die in het onderhavige rapport zullen worden geanalyseerd.

Tijdens het onderzoek werd de bevoegde overheid geadviseerd door H.J. van Oort van Omgevingsdienst Rivierenland. Het veldwerk stond onder leiding van J. van Kampen. Het team bestond verder uit E. Maas.

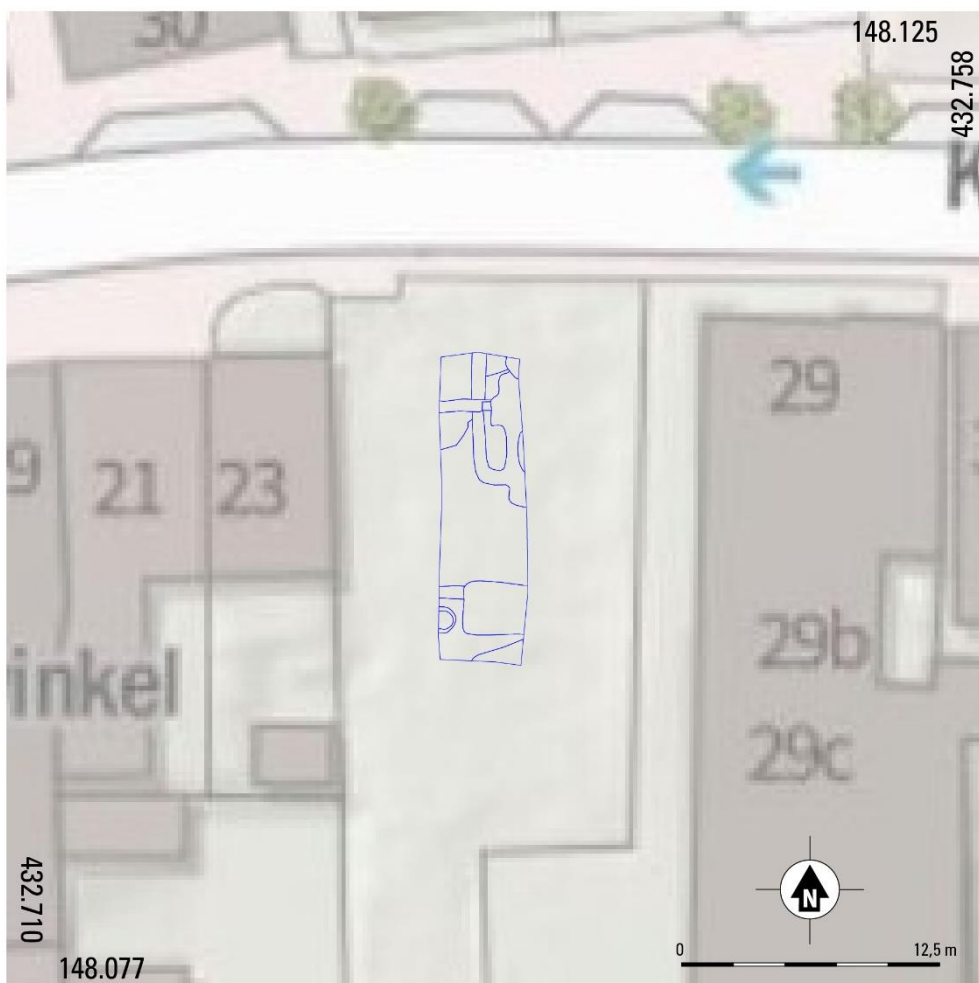

Fig. 1.2. Geldermalsen-Kerkstraat 25. De proefsleuf op de topografische kaart.

² Boreel 2008.

2 VOORONDERZOEK

In 2008 heeft VUhbs archeologie een bureauonderzoek en booronderzoek uitgevoerd.³ Uit dit onderzoek is gebleken dat de bodem binnen het plangebied grotendeels intact is. Ook is tijdens dit onderzoek geconcludeerd dat het plangebied deel uitmaakt van de vindplaats die opgegraven is aan de Herman Kuijkstraat 28-32. Hier zijn de resten van de muur en gracht van de burcht van de Heren van Malsen aangetroffen.

In 2020 is een adviesdocument opgesteld door Salisbury archeologie.⁴

3 DOELSTELLINGEN

Het doel van het onderzoek is het inventariseren van de aanwezige archeologische resten binnen het plangebied. Als er archeologische resten worden aangetroffen is vervolgens het doel om de resten te waarderen om een advies te kunnen uitbrengen ten aanzien van de mate waarin deze resten behoudenswaardig zijn. In het PvE zijn onderzoeksvragen geformuleerd die beantwoord dienen te worden aan de hand van het proefsleuvenonderzoek. Deze onderzoeksvragen worden in het onderhavige rapport in de lopende tekst worden beantwoord. In de bijlagen zullen de onderzoeksvragen tevens worden voorzien van een beknopt antwoord.

4 METHODE

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een archeologisch proefsleuvenonderzoek. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het PvE (programma van Eisen), de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA-versie 4.1) en BRL 4000, specifiek BRL 4003 (Proefsleuven).⁵ VUhbs archeologie is gecertificeerd voor het uitvoeren van archeologisch (veld)onderzoek.⁶

Tijdens het onderzoek is één proefsleuf aangelegd met een oppervlakte van 61,6 m². De locatie van de sleuf is gesitueerd op de plek waar het bouwvlak komt voor de woning. De sleuf is aangelegd met een rupskraan voorzien van een gladde bak. Tijdens het verdiepen zijn de tussenvlakken afgezocht met een metaaldetector door de senior KNA-archeoloog (fig. 4.1). De metaalvondsten die zijn gedaan zijn 3d ingemeten. De andere vondsten afkomstig uit de bouwvoor zijn verzameld en meegenomen. De sporen op het archeologische vlak zijn ingekrast door de senior KNA-archeoloog. De sporen zijn vervolgens ingemeten met een GPS. Er zijn foto's gemaakt van de archeologische vlakken en de sporen zijn benoemd. Van de archeologische vlakken zijn hoogtematen genomen. Ook van het maaiveld rondom de sleuven zijn hoogtematen genomen. Per proefsleuf zijn ten minste twee putwandprofielen gezet. De profielen zijn gefotografeerd en getekend op millimeterpapier op een schaal van 1:20. De sporen die zijn gecoupeerd zijn gefotografeerd en getekend op millimeterpapier op een schaal van 1:20.

³ Boreel 2008.

⁴ Aalbersberg 2020.

⁵ De inhoud van de KNA kan geraadpleegd worden op www.sikb.nl.

⁶ Procescertificaat nr. K94275/05.

Fig. 4.1. Geldermalsen-Kerkstraat. Het afzoeken van de tussenlagen met een metaaldetector.

5 SPOREN

5.1 ALGEMEEN

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 15 sporen aangetroffen (tabel 5.1) (fig. 5.1). De meeste sporen dateren in de Nieuwe Tijd. Het zijn vooral ophogingslagen. Andere sporen bestaan uit muurwerk, een beerput en recente verstoringen. Hieronder zullen de verschillende aangetroffen sporen worden besproken.

5.2 OPHOGINGSLAGEN

Het archeologische vlak bevond zich op ongeveer 0.52 meter onder maaiveld. Op dit niveau bevond zich in de proefsleuf een ophogingslaag uit de Nieuwe Tijd (S1.6; fig 5.2). Deze laag had ongeveer een dikte van 10-15 cm. Onder deze laag bevond zich in profiel 3 een ophogingslaag die gedateerd kan worden in de Middeleeuwen (S1.10; fig. 5.2). Deze laag ligt dieper dan 60 cm - maaiveld en wordt daarmee niet bedreigd door de bouwwerkzaamheden.

Spoor 5 in het noorden van de put is een donkere ophogingslaag met veel puinresten. Deze laag kan gedateerd worden in de Nieuwe Tijd of recentere perioden.

In het zuiden van de proefsleuf is een ophogingslaag (S1.14; fig 5.2) aangetroffen die zich boven spoor 6 bevindt. De laag is iets lichter van kleur en tevens wat vuiler dan laag S1.6. Spoor 14 is jonger dan spoor 6.

definitie	aantal
beerput	1
bouwvoor	1
muurwerk	2
ophogingslaag	6
puinlaag	3
recente verstoring	1
uitbraaksleuf	1
totaal	15

Tabel 5.1. Geldermalsen-Kerkstraat 25. Overzicht van het aantal sporen per spoordefinitie.

Fig. 5.1. Geldermalsen-Kerkstraat 25. Allesporenkaart met spoornummers.

A Ophogingslagen; B Muurwerk; C Puinlaag/recente verstoring; D Vulling beerput.

5.3 MUURWERK

Al snel tijdens de aanleg van de proefsleuf kwamen wat bakstenen tevoorschijn die nog in verband leken te liggen (fig.5.3). Het lijkt om een muur te gaan (S1.4) die west-oost georiënteerd is en daarmee parallel aan de Kerkstraat loopt. Er is niet veel over van de muur. Het muurwerk is 1 baksteen dik en zou daarmee ook mogelijk een vloer kunnen zijn. Onder de bakstenen bevinden zich twee puinlagen.

Meer in het zuiden van de put bevindt zich S1.12. Het spoor is gedefinieerd als muurwerk en lijkt parallel te lopen aan spoor S1.4. Van dit muurwerk zijn wat meer lagen aangetroffen. Bij elkaar is het echter zeer rommelig.

Iets ten zuiden van spoor S1.12 bevond zich een beerput (fig. 5.3 onder). Uit een boring die in de vulling is gezet van de put komt een stuk plastic. De beerput heeft daarmee een zeer jonge datering.

De hierboven besproken sporen kunnen gedateerd worden in de Nieuwe Tijd of recentere perioden. Rondom de sporen bevindt zich de ophogingslaag (S1.6) die ook uit de Nieuwe Tijd stamt.

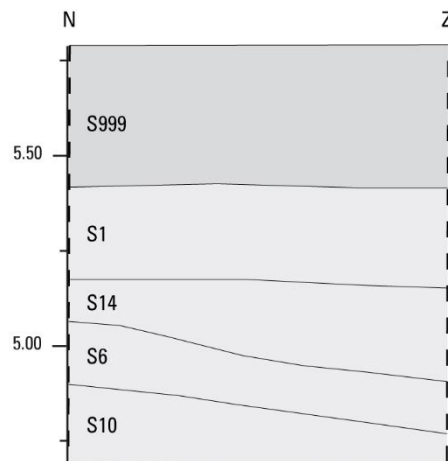

Fig. 5.2. Geldermalsen – Kerkstraat 25. Profiel 3. Schaal tekening 1:20.

Fig. 5.3. Geldermalsen-Kerkstraat 25. Foto's van de verschillende aangetroffen muurwerken.
Linksboven: S1.4; rechtsboven: S1.12; middenonder: S1.13.

5.4 OVERIGE SPOREN

Naast de ophogingslagen en het muurwerk zijn wat recente verstoringen aangetroffen (S1.11, S1.3, S1.2).

6 VONDSTEN

6.1 ALGEMEEN

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn in totaal 41 vondsten gedaan (Tabel 6.1). Zoals vermeld staat in het evaluatierapport zullen niet alle vondsten worden beschreven.⁷ Een aantal metalen vondsten zijn gedeselecteerd voor analyse en deponering. De vondsten bestaan verder uit aardewerk, natuursteen, glas, plastic, en bot. Hieronder worden de vondsten per categorie besproken.

inhoud	aantal	gewicht
aardewerk	10	310
natuursteen	2	2974
glas	1	75
plastic	1	1
bot	1	2
metaal non-ferro	9	109
metaal ferro	17	1076
totaal	41	4547

Tabel 6.1. Geldermalsen-Kerkstraat 25. Overzicht van het aantal vondsten per categorie.

6.2 AARDEWERK

Tijdens het onderzoek zijn tien fragmenten van aardewerk aangetroffen (tabel 6.1, 6.2) (fig. 6.1.). Het betreft voornamelijk aardewerk uit de nieuwe tijd. Het aardewerk is gedetermineerd door Valentijn van den Brink.⁸ De meeste fragmenten zijn aangetroffen in spoor 1.6. Dit is een ophogingslaag uit de nieuwe tijd.

vn	categorie	baksel	type	vorm	begin	eind
16	roodbakend aardewerk	-	r--	-	1600	1950
17	roodbakend aardewerk	Nederrijns	r-bor-10	bord	1675	1800
17	roodbakend aardewerk	-	r-pis-	pispot	1300	1450
17	roodbakend aardewerk	-	r--	-	1750	1900
17	Steengoed met oppervlaktebehandeling	Langerwehe/Aken/Raeren	s2-kan-24	kan	1400	1500
20	Steengoed met oppervlaktebehandeling	Raeren	s2-kan-	kan	1500	1680
21	Steengoed met oppervlaktebehandeling	frechen	s2-kan-	kan	1600	1950
22	Witbakend aardewerk	Frechen/Siegburg	w--	-	1775	1900

Tabel 6.2. Geldermalsen-Kerkstraat 25. Determinatietabel aardewerk.

⁷ Maas/van Kampen 2021, 6-7.

⁸ Determinatie aardewerk door Valentijn van den Brink.

Fig. 6.1. Geldermalsen-Kerkstraat 25. Overzicht van het aardewerk.

6.3 NATUURSTEEN

Het natuursteen dat is aangetroffen bestaat uit twee tufsteen fragmenten. Dit zijn mogelijk resten van de burcht die hier in de buurt gesitueerd is. Mogelijk bevinden zich op een dieper niveau meer resten van de burcht. De bodem zal hier echter niet zo diep worden verstoord waardoor we met de proefsleuf alleen een niveau hebben bereikt van nieuwe tijdse ophogingslagen.

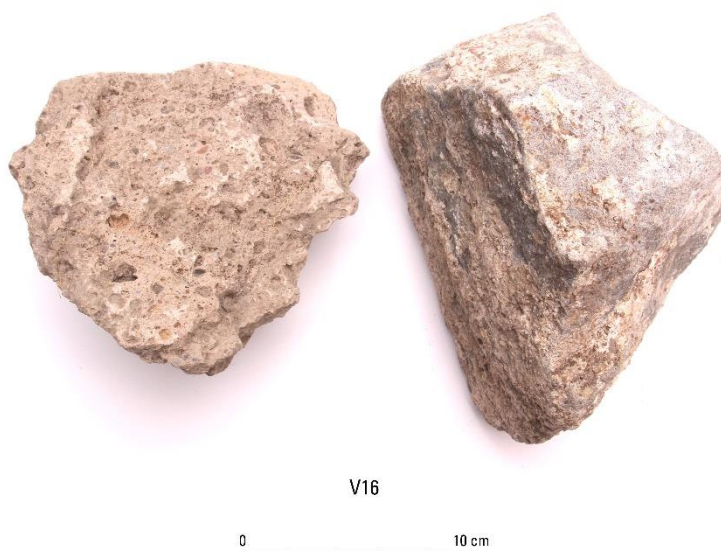

Fig. 6.2. Geldermalsen-Kerkstraat 25. Het natuursteen.

6.4 GLAS

Het glas dat is aangetroffen bestaat uit een fragment van een kelkglas en dateert in de 18de of 19de eeuw. Het is gevonden in een nieuwe tijdse ophogingslaag S1.6. Het fragment is sterk geïriseerd. Het is lastig te dateren omwille van gebrek aan diagnostische kenmerken.

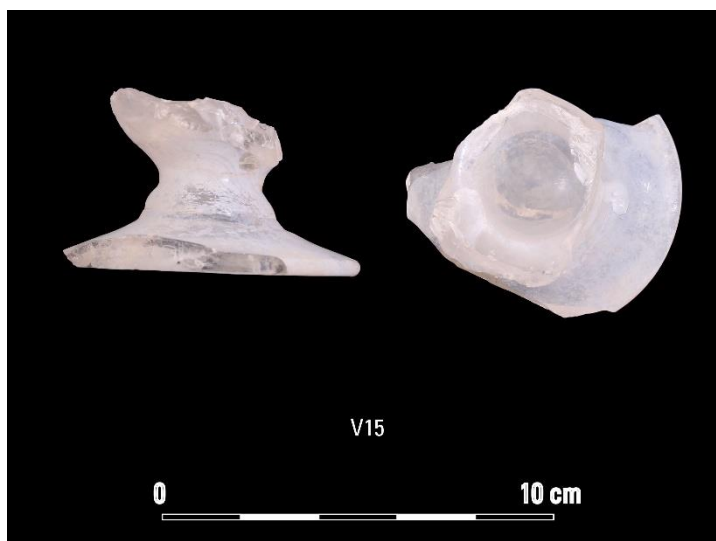

Fig. 6.3. Geldermalsen-Kerkstraat 25. De glasvondst.

6.5 BOT⁹

Tijdens het onderzoek is een rechter spaakbeen van een jong varken gevonden in ophogingslaag S1.6. Het is proximaal en distaal onvergroeid. Dat betekent dat het dier is geslacht op een leeftijd jonger dan 12 maanden.¹⁰

6.6 METAAL

Jelle van Hemert

Het onderzoek heeft twee noemenswaardige metaalvondsten opgeleverd. Beide vondsten zijn goed geconserveerd. Meest opvallend is zonder twijfel een complete draaisleutel vervaardigd van een koperlegering. De sleutel heeft een totale lengte van maar liefst 11.8 cm die wordt gedomineerd door de lange druppelvormige greep. Het betreft een open greep met een rechthoekige doorsnede die vloeiend overloopt in een massieve steel. De steel is in verhouding tot de greep zeer kort en heeft een ronde doorsnede. Het is aan het uiteinde voorzien van een kort pinvormig uitsteekseltje. De baard heeft aan de zijkanten twee L-vormige uitsparingen en in het midden is een T-vormige uitsparing aangebracht. Het heeft twee haaks op de baard geplaatste tanden. Dit sleuteltype sleutel dateert in de Karolingische periode, in het bijzonder in de 9de eeuw. Soortgelijke sleutels zijn bekend uit Dorestad, Drouwen, Onnen en Domburg.¹¹ Een vergelijkbare sleutel uit een vroegmiddeleeuwse nederzetting bij Leidsche Rijn werd

⁹ Determinatie door Martijn van Haasteren.

¹⁰ Habermehl 1975.

¹¹ Meindersma 1994, 15-16, 29, fig. 35-36; Roes 1965, 26-27, Pl. VII-VIII; Torsten Cappe 1976, 37-38, Taf.32-33

aangetroffen in een paalspoor met aardewerk uit de periode 750-900.¹² Naast de bronzen exemplaren werd dit sleuteltype ook van ijzer vervaardigd.

De tweede metaalvondst betreft een fragment van vermoedelijk laatmiddeleeuws boekbeslag. Het gaat om een rechthoekig beslagplaatje met een omvang van 36 bij 14 mm. Bij twee hoekpunten is het plaatje (ter versiering) afgeknipt, waardoor het oorspronkelijk zeshoekig geweest is. De afmeting komt overeen met beslagstukken die als riembeslag gebruikt werden. Bij dit exemplaar zijn in het midden nog de twee pinnen aanwezig waarmee het aan het leer bevestigd geweest is. Doorgaans zijn de bevestigingspinnen bij laatmiddeleeuws riembeslag bij de hoeken aangebracht en zijn ze ook fijner en korter uitgevoerd dan bij dit exemplaar. Daarom lijkt het aannemelijker dat het hier om boekbeslag gaat. Aangezien er verder geen sprake is van een versiering zijn er geen aanknopingspunten voor een nauwkeurigere datering.

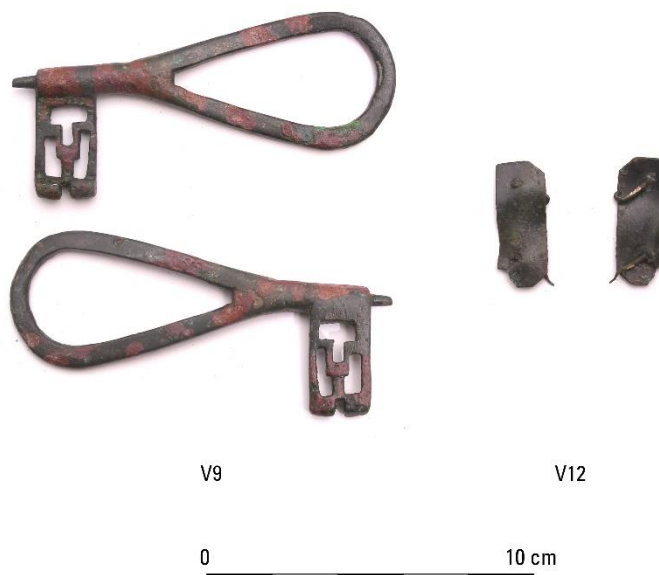

Fig. 6.4. Geldermalsen-kerkstraat 25. De metaalvondsten.

7 CONCLUSIE, WAARDERING EN ADVIES

7.1 CONCLUSIE

Tijdens het onderzoek op het terrein van de Kerkstraat 25 in Geldermalsen heeft onderzoek plaatsgevonden in de vorm van een archeologisch proefsleuvenonderzoek. De put die zal worden gegraven voor het bouwvlak van de woning zal ongeveer 53 cm- maaiveld. Het niveau waarop de proefsleuf is aangelegd bevond zich ongeveer op 53 tot 60 cm onder maaiveld. Op dit niveau zijn resten aangetroffen die te dateren zijn in de nieuwe tijd en recentere perioden. Ophogingslagen uit de nieuwe tijd zijn aanwezig alsmede muurresten die waarschijnlijk onderdeel waren van de meest recente gebouwen die op het terrein hebben gestaan.

Op een dieper niveau zijn Middeleeuwse resten aangetroffen. Onder de ophogingslaag uit de nieuwe tijd bevindt zich een ophogingslaag uit de Middeleeuwen. In deze laag is een sleutel aangetroffen die is beschreven in hoofdstuk 7.6. Alhoewel het middeleeuwse niveau niet is bereikt tijdens het graven van de proefsleuf, is het mogelijk dat zich op een dieper niveau resten bevinden van de middeleeuwse burcht die hier gesitueerd was.

¹² Kerkhoven 2009, 212-213, afb.10.1. Bij deze sleutel loopt de druppelvormige greep echter niet vloeiend over in de steel, die bij dit exemplaar een meer hoekige doorsnede heeft.

De vindplaats die is aangetroffen bestaat uit resten uit de Nieuwe Tijd. Deze resten zijn aangetroffen op het archeologische niveau dat is aangelegd tijdens het graven van de proefsleuf. Voor de waardering van de vindplaats zijn de KNA-systematiek en normen gehanteerd. In eerste instantie wordt de vindplaats gewaardeerd op fysieke kwaliteit. Wanneer de vindplaats hierbij 5 of 6 punten scoort, wordt deze in principe als behoudenswaardig aangemerkt. Bij een lagere score wordt vervolgens ook gekeken naar de criteria die betrekking hebben op de inhoudelijke kwaliteit om te voorkomen dat minder goed geconserveerde, maar evengoed zeer informatieve vindplaatsen worden afgeschreven. Is de score bij de inhoudelijke kwaliteit een hoger score behaald van 8 punten of hoger, wordt de vindplaats alsnog als behoudenswaardig aangemerkt.

Waardering gebaseerd op belevingsaspecten

De criteria “schoonheid” en “herinneringswaarde” hebben vooral betrekking op zichtbare monumenten. De waardering gebaseerd op belevingsaspecten is hier dus niet van toepassing.

Waardering gebaseerd op fysieke kwaliteiten

De fysieke kwaliteit van de vindplaats is laag (totaalscore 3).

Het criterium gaafheid betreft de bewaringstoestand van de archeologische stratigrafie en van de sporen. De gaafheid van de sporen en de archeologische stratigrafie is laag te noemen. De ophogingslagen uit de nieuwe tijd zijn aanwezig maar bevatten verder geen sporen. Muurresten die aanwezig zijn, zijn slecht bewaard of recent.

Het criterium conservering heeft betrekking op de bewaringstoestand van het anorganisch en organisch vondstmateriaal. De conservering van het vondstmateriaal is matig. In de ophogingslagen uit de nieuwe tijd is weinig aardewerk aangetroffen. Een fragment glas is aangetroffen en slechts één fragment dierlijk bot.

Waardering gebaseerd op inhoudelijke kwaliteiten

De inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats is laag (totaalscore 3)

De zeldzaamheid van de vindplaats is laag te noemen. We hebben te maken met bebouwing die recentelijk is gesloopt. Deze bebouwing is mede bekend van foto's.

De informatiewaarde van de vindplaats is afhankelijk van de stand van kennis over vergelijkbare vindplaatsen in dezelfde regio. Deze wordt dus bepaald door de bijdrage die een eventuele opgraving van de vindplaats kan leveren aan de vermeerdering van onze kennis over het verleden. De informatiewaarde van de vindplaats is laag aangezien de recente bebouwing reeds goed bekend is. Een eventuele opgraving zou niet veel toevoegen aan onze kennis van het verleden.

De ensemble- of contextwaarde wordt bepaald door de archeologische of landschappelijke context van de nabije omgeving. De ensemblewaarde van de vindplaats is laag. Het gaat om een vindplaats die vergelijkbaar is met bebouwing die nog steeds aan de Kerkstraat bestaat.

Waarden	Criteria	Scores
Beleving	Schoonheid	Nvt
	Herinneringswaarde	Nvt
	Totaal	Nvt
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	1
	Conservering	2
	Totaal	3
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	1
	Informatiewaarde	1
	Ensemblewaarde	1
	Representativiteit	Nvt
	Totaal	3

Tabel 7.1. Geldermalsen – Kerkstraat 25. Waardering vindplaats.

7.3 ADVIES

Voor het plangebied geldt een bestemming wonen. Er zal een put worden gegraven voor het bouwvlak van de nieuwe woning. Deze zal op een diepte van 0,53 m- maaiveld worden gegraven. Aan de hand van de waardering van de vindplaats, zoals hierboven beschreven, wordt de bevoegde overheid geadviseerd de geplande bouwwerkzaamheden plaats te laten vinden aangezien de resten uit de nieuwe tijd als niet behoudenswaardig worden gezien. Onder de resten uit de nieuwe tijd bevinden zich echter resten uit de Middeleeuwen. Tijdens het onderzoek is aangetoond dat deze resten onder de nieuwe tijdse ophogingslagen liggen en daarom waarschijnlijk goed geconserveerd zijn. Ook zijn er geen aanwijzingen voor grote verstoringen van de Middeleeuwse resten. Met deze reden blijft de dubbelbestemming archeologie voor het plangebied gehandhaafd. Als het gewenst is bodemingrepen te laten plaatsvinden die dieper reiken van 0,60 m- maaiveld dan wordt archeologisch onderzoek geadviseerd.

7.4 REACTIE BEVOEGD GEZAG

Namens gemeente West Betuwe is regioarcheoloog Rivierenland akkoord met het advies om het plangebied vrij te stellen bij ingrepen tot 60 cm –mv. Uit het onderzoek is gebleken dat de waardevolle archeologische resten van de burcht Malsen tot die diepte niet geschaad zullen worden. De dubbelbestemming waarde archeologie blijft gehandhaafd. Voor ontwikkelingen die vrijgesteld zijn van archeologisch onderzoek blijft de melding archeologische toevalsvondst (art. 5.10 Erfgoedwet) te allen tijde van kracht.

8 LITERATUUR

- Aalbersberg, G., 2020: *Kerkstraat 25-27 te Geldermalsen (gemeente West Betuwe)*, Assen.
- Boreel, G., 2008: *Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek ten behoeve van nieuwbouw aan de Kerkstraat 25-27 te Geldermalsen*, Amsterdam (ZAN 137).
- Capelle, T., 1976: *Die frühgeschichtlichen Metallfunde von Domburg auf Walcheren*, Amersfoort (Nederlandse Oudheden 5).
- Habermehl, K.H., 1975: *Die Altersbestimmung bei Haus- und Labortieren*, Berlijn.
- Kerkhoven, N.D., 2009: Metaal, in: Nokkert, M./A.C. Aarts/ H.L. Wynia (eds.), *Vroegmiddeleeuwse bewoning langs de A2. Een nederzetting uit de zevende en achte eeuw in Leidsche Rijn, Utrecht (Basisrapportage archeologie 26)*.
- Maas, E./J. van Kampen., 2021: *Evaluatierapport Geldermalsen-Kerkstraat 25*. Amsterdam.
- Meindersma, K.T., 1994: *Achter slot en grendel*, Zeist (RV bijdrage 14).
- Roes, A., 1965: *Vondsten van Dorestad*, Groningen.

Historie	NIEUWE TIJD	NT C / Nieuwste tijd		1850	
		NT B		1650	
		NT A		1500	
Protohistorie	MIDDELEEUWEN	LATE ME		1250	
		VOLLE ME		1050-1000	
		VROEGE ME	D. OTTOONS/10de eeuw		900
			C. KAROLINGISCH		725
			B. MEROVINGISCH LAAT		525
			A. MEROVINGISCH VROEG		450
		ROMEINSE TIJD	LAAT		270
MIDDEN			70 na Chr.		
VROEG			12 voor Chr.		
Prehistorie	IJZERTIJD	LAAT		250	
		MIDDEN		500	
		VROEG		(800)-775	
	BRONSTIJD	LAAT		(1100-)1050	
		MIDDEN		1800	
		VROEG		2000	
	NEOLITHICUM	LAAT		2850	
		MIDDEN		4200	
		VROEG		5300-4900	
	MESOLITHICUM	LAAT		6500	
		MIDDEN		7500	
		VROEG		9200-8800	
	PALEOLITHICUM	LAAT		35.000 BP	
		MIDDEN		300.000 BP	
		VROEG			

1. Komt de bodemopbouw overeen met de resultaten uit eerdere onderzoeken in (de omgeving van) het plangebied? Zo nee, hoe is dit verschil te verklaren?

Gezien het feit dat hier geen diepere profiel gaten zijn gegraven om de onderliggende resten niet te beschadigen is deze vraag niet met zekerheid te beantwoorden. Het is echter zeer aannemelijk dat binnen het plangebied sprake is van een chronologische opeenvolging in de stratigrafie binnen het plangebied. Tijdens het onderzoek zijn enkel de jongste lagen onderzocht. De vondsten en het beeld van de onderliggende lagen wijzen echter op een intacte stratigrafie, welke in grote lijnen overeenkomstig zal zijn met de overige onderzoeken.

2. Waaruit bestaan de archeologische resten (aard, type, omvang, kwaliteit en diepteligging van sporen, structuren en vondsten) van de vindplaats(en)?

De aangetroffen archeologische resten bestaan uit ophogingslagen uit de nieuwe tijd, recente verstoringen, muurwerk uit de nieuwe tijd/recente tijd. De artefacten dateren in de nieuwe tijd alsmede uit de Middeleeuwen. Het archeologische vlak was aangelegd op ongeveer 0,53-0,60 meter onder maaiveld. Op dit niveau bevonden zich resten uit de nieuwe tijd. Onder deze lagen bevinden zich resten uit de Middeleeuwen. Een sleutel, die mogelijk eigendom was van een welvarend persoon, is aangetroffen in een Middeleeuwse laag.

3. In hoeverre geven de onderzoeksresultaten nieuwe inzichten in het volmiddeleeuwse burchtterrein?

Tijdens het onderzoek is het Middeleeuwse niveau niet aangesneden. Het was duidelijk dat deze aanwezig is onder de jongere lagen en daardoor waarschijnlijk goed geconserveerd. Twee fragmenten tufsteen zijn aangetroffen. Mogelijk hebben deze fragmenten te maken met het volmiddeleeuwse burchtterrein. Verdere indicaties zijn niet aangetroffen.

4. Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van nog een andere vindplaats(en) in of in de directe omgeving van het plangebied? Zo ja, verklaar dit nader?

Tijdens het onderhavige onderzoek zijn hier geen aanwijzingen voor.

5. Wat kan er gezegd worden over het gebruik van het terrein na het verdwijnen van de burcht?

Er kan aan de hand van het onderzoek niet veel hierover worden gezegd. Boven het Middeleeuwse niveau bevinden zich lagen uit de nieuwe tijd. De muurresten die zijn aangetroffen behoorden tot de recente bebouwing.

6. Is er sprake van meerdere bewoningsfasen en zijn er aanwijzingen voor specifieke activiteiten (bijvoorbeeld ambachtelijk)? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan te geven?

Aan de hand van de resultaten van het huidige onderzoek is hier geen sprake van.

7. Zijn er aanwijzingen voor het gebruik van het terrein in de perioden voordat de burcht gebouwd werd? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan te geven?

Hier zijn geen aanwijzingen voor. Dit niveau is tijdens het huidige onderzoek niet bereikt.

BIJLAGE 3 SPORENLIJST

wp	sn	definitie	tint	bijkleur	hoofdkleur
1	1	ophogingslaag		blauw	grijs
1	999	bouwvoor	donker		bruin
1	2	puinlaag		grijs	bruin
1	3	uitbraaksleuf	licht	grijs	bruin
1	4	vloer		oranje	rood
1	5	ophogingslaag	donker	blauw	grijs
1	6	ophogingslaag	donker	blauw	grijs
1	7	puinlaag			bruin
1	8	puinlaag			bruin
1	9	ophogingslaag		bruin	grijs
1	10	ophogingslaag		groen	grijs
1	11	recente verstoring	licht	bruin	grijs
1	12	muurwerk		oranje	rood
1	13	beerput	donker		grijs
1	13	beerput			
1	14	ophogingslaag		groen	grijs

BIJLAGE 4 VONDSTENLIJST

wp	vn	inhoud	aantal
1	1	metaal ferro	1
1	2	metaal ferro	11
1	2	metaal non-ferro	1
1	3	metaal non-ferro	1
1	4	metaal non-ferro	1
1	5	metaal ferro	1
1	6	metaal ferro	1
1	7	metaal ferro	1
1	8	metaal ferro	1
1	9	metaal non-ferro	1
1	10	metaal non-ferro	1
1	11	metaal non-ferro	1
1	12	metaal non-ferro	1
1	13	metaal non-ferro	1
1	14	plastic	1
1	15	glas	1
1	16	aardewerk	1
1	16	natuursteen	2
1	17	aardewerk	6
1	17	metaal ferro	1
1	18	bot	1
1	19	metaal ferro	1
1	20	aardewerk	1
1	21	aardewerk	1
1	22	aardewerk	1

BIJLAGE 5 ALLESPORENKAART

